

בס"ד. ש"פ מטות-מסעי, מבה"ח מנחם-אב, ה'תשי"ב

(הנחה בלתי מוגה)

וידבר ה' אל משה לאמר גו' והקריתם לכם ערים ערי מקלט תהיינה לכם ונס שמה רוצח מכה נפש בשגגה¹. ואיתא במדרש רבה במקומו² זש"ה³ טוב וישר ה' על כן יורה חטאים בדרך, זכור⁴ רחמין ה' וחסדיך כי מעולם המה, אמר דוד, רבש"ע אלולי חסדיך שקדמו לאדה"ר לא ה' לו עמידה, שנאמר⁵ ביום אכלך ממנו מות תמות, ולא עשית לו כן, אלא הוצאת אותו מג"ע וחי תתק"ל שנה כו', גירשת אותו מג"ע כו' על שהביא מיתה על הדורות והי' חייב מיתה, אלא שריחמת עליו וגירשתו, כדרך הרוצח בשגגה שגולה ממקומו, לכך נאמר זכור רחמין וחסדיך וגו' (וסיומא דקרא כי מעולם המה, שהרחמים והחסדים שלמעלה הם מתחילת הבריאה, שאז ה' חטא עה"ד). ומזה מובן, שחטא עה"ד הוא בדוגמת הורג נפש, אלא שמצד החסד והרחמים שלמעלה דנו אותו (לא כהורג נפש במזיד, אלא) כהורג נפש בשוגג שגולה ממקומו.

ב) ולהבין השייכות דחטא עץ הדעת להורג נפש⁶, הנה איתא בספרי קבלה והובא בחסידות⁷ על הפסוק⁸ שופך דם האדם באדם, שכאשר איש ישראל עובר עבירה, שע"ז עובר מרשותו של הקב"ה לרשות הקליפה⁹, ה"ה מעביר את חיות הקדושה לרשות הקליפה, שזהו"ע שופך דם האדם, אדם דקדושה, באדם, אדם בליעל, אדם דלעו"ז. וזהו גם פירוש הכתובי¹⁰ ונוקב שם הוי', דשם הוי' קאי על האורות המאירים

1) פרשתנו (מסעי) לה, ט"א.

2) במדב"ר פכ"ג, יג.

3) תהלים כה, ח.

4) שם, ו.

5) בראשית ב, יז.

6) בהבא לקמן — ראה ד"ה דבר גו'

אתם עוברים תרנ"א (סה"מ תרנ"א ע' קצו

ואילך). ד"ה וידבר גו' והקריתם לכם תרס"ה

(סה"מ תרס"ה ע' שכה ואילך). וראה גם ד"ה

וידבר גו' והקריתם לכם תשי"ז (סה"מ תשי"ז

ע' רפה ואילך).

7) לקו"ת במדבר יג, ג. יד, ג. סה"מ

עטר"ת ע' תקנט. ובכ"מ.

8) נח ט, ו.

9) ראה גם מאמרי אדה"ז כתובים ח"א ע'

נח. ענינים ע' תנח. סה"מ תרפ"ט ע' 6.

תרצ"ב ע' קעו. וש"נ.

10) אמור כד, טז. וראה סה"מ צ להצ"צ

לח, א.

בכלים, ונוקב הוא לשון נקב, שע"י העבירה ה"ה עושה נקב בכלי, ובמילא נמשך החיות למקום הקליפות. וכשם שהוא בכל חטא בפרט, כמו"כ הוא בחטא עץ הדעת, שהוא שורש ומקור לכל החטאים שלאח"ז (ולכן גם עונש המיתה שנענש אדה"ר על חטא עה"ד הוא גם לדורותיו אחריו), שעל ידו נמשך חיות הקדושה אל הקליפות.

ג) אך צריך להבין, שהרי הקליפות יש להם חיות מצד בריאתם והתהוותם, וא"כ מה נתחדש בזה ע"י החטא דוקא. אך הענין הוא, שהקליפות כמו שהם מצד הבריאה ענינם הוא כמו הקליפה השומרת על הפרי¹¹, וכמו בגשמיות, שכדי שתהי' צמיחת הפרי בטוב ויהי' ראוי לאכילה, צ"ל קליפה ששומרת על הפרי ומגנת עליו, והיינו, שלא זו בלבד שהקליפה אינה מנגדת לפרי, אלא אדרבה, ששומרת ומגינה עליו, ובאופן כזה היא מציאות הקליפות מצד הבריאה, שלא זו בלבד שאין ענינם לנגד או להעלים ולהסתיר על הקדושה, אלא אדרבה, הם מגינים על הקדושה. ודוגמא לזה בעבודת האדם, דהנה ידוע שבתחילת העבודה צ"ל קצת ישות, והו"ע שמינית שבשמינית¹², שזהו כדי שהאדם לא יחשוב לעצמו מי אני ומה אני שאעבוד את השי"ת. והיינו, שבתחלת העבודה, כאשר האדם בא לעבוד את השי"ת, הנה א' מטענות היצר היא, שאומר לו, שכאן מדובר אודות עבודת השי"ת, מלך מלכי המלכים הקב"ה, וכיון שהנך יודע מעמדך ומצבך כו', הנה איך תוכל לעבוד את השי"ת. ובפרט ע"פ הידוע שענין העבודה הוא שעל ידה נעשה הגדלה בכח של מעלה¹³, כדאייתא במדרש¹⁴ על הפסוק¹⁵ ועתה יגדל נא כח אד' (וכן להיפך, שע"י העדר העבודה מתישין כביכול כח של מעלה, כדאייתא במדרש¹⁶ על הפסוק¹⁶ צור ילדך תשי, דבזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום, כביכול מתישין כח של מעלה). ולזאת טוען היצה"ר, דכיון שהנך יודע מעמדך ומצבך, איך תוכל לחשוב שבעבודתך תפעול זאת כו'. ולכן צ"ל

13) ראה אוה"ת משפטים ע' אר"ט ואילך. ד"ה לא תהי' משכלה פ"א; ד"ה בשעה שהקדימו פ"ז — שנה זו (תו"מ ח"ד ע' 324 ואילך; תו"מ ח"ה ע' 236). וש"נ.

14) איכ"ר פ"א, לג.

15) שלח יד, יז.

16) האוינו לב, יח.

11) של"ה יט, ב. הובא באוה"ת נ"ך ח"ב ס"ע תתלד ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' קעו. תש"ד ע' 139 ואילך. ועוד. וראה לקו"ש חכ"ה ע' 429 הערה 52.

12) סוטה ה, א. וראה תו"א קכ, א. וראה גם לקו"ש חכ"ב ע' 162. שיחת יום ב' דחג השבועות דאשתקד (תו"מ ח"ג ע' 151). ועוד.

בתחילת העבודה קצת ישות, שלא יתפעל מהיצה"ר ויעבוד את השי"ת. ומובן, שישות זו, לא זו בלבד שאינה מנגדת לעבודת הוי', אלא אדרבה, שמסייעת אל העבודה. ובאופן כזה היתה מציאות הקליפות בתחילת בריאתם, קודם החטא, שלא זו בלבד שלא היו מנגדים אל הקדושה, ולא זו בלבד שלא העלימו והסתירו על אור הקדושה, אלא אדרבה היו כמו קליפה שמגנת על הפרי. ובענין זה נעשה חידוש ע"י החטא, שהקליפות נעשו מנגדים אל הקדושה.

ד) והענין בזה, שהכח שיש בקליפות להעלים ולנגד אל הקדושה הוא לפי שע"י החטא נעשה ענין תערוכת טוב ורע¹⁷. דהנה, לפני החטא לא הי' תערוכת טוב ורע, כי הקליפות לא היו במקום הקדושה, שהרי קודם החטא הי' ענינם להגן על הקדושה, וענין ההגנה הוא באופן שהמגין הוא מחוץ להדבר שמגינים עליו, וכמו קליפת הפרי שהיא בין הפרי ובין מה שחוץ להפרי, בכדי להגן על הפרי ממה שחוץ ממנו, והיינו שמקומה הוא מחוץ להפרי, ולא במקום הפרי עצמו, שבו לא קיימת מציאות הקליפה. ועוד זאת, שהצורך בקליפה הוא רק בעת צמיחת הפרי, בכדי שתהא הצמיחה בטוב עד שיהא ראוי לאכילה, אבל בעת אכילת הפרי זורקים את הקליפה, והיינו לפי שכל ענין הקליפה הוא רק להגן על הדבר ממה שמחוץ הימנו, ולכן אין הקליפה שייכת לדבר עצמו. וכן הוא בעבודת האדם, שרק בתחילת העבודה, שאז אפשר שהיצה"ר ינגד אל העבודה בטענת מי אני ומה אני, ולכן צ"ל אז ענין הישות בכדי להגן מפני היצה"ר שלא ינגד לעבודה. אבל לאחרי כן, בהיותו באמצע העבודה, עד שבא למדריגת ומצאת את לבבו נאמן לפינך¹⁸, שהוא בבחי' ולבי חלל בקרבי¹⁹, שאז אינו חושש להתנגדות היצר, אזי אין צריך להיות ענין הישות כלל. והיינו, דכיון שענין הישות הוא בכדי להגן על העבודה מהדברים המנגדים לעבודה, לכן הנה מקומה אינו במקום העבודה, אלא בין העבודה ובין היצה"ר שמנגד להעבודה, ואילו בעבודה עצמה אין ענין הישות. ובאופן כזה היתה מציאות הקליפות מצד הבריאה, קודם החטא (שאז לא היתה תערוכת טו"ר), שלא

18) נחמי' ט, ח. ירושלמי ברכות פ"ט ה"ה.

19) תהלים קט, כב.

17) ראה תו"א בראשית ה, ג ואילך. תו"ח שם ל, א ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ח"ב ע' תשד. וש"נ. סה"מ תרס"ב ע' ש ואילך. תרצ"ב ע' קעו ואילך. וש"נ.

היתה להם שייכות לקדושה, דכיון שכל ענין הקליפות הי' להגן על הקדושה, וענין ההגנה הוא מחוץ להדבר, לכן לא היתה להם שייכות לקדושה, היינו, שבקדושה לא היתה ידיעה כלל (קדושה האט גאָר ניט געוואוסט) אודות מציאות הקליפות, וכמאמר²⁰ שמקום הקליפות הי' מתחת כל העולמות²¹. אך לאח"ז הי' חטא עה"ד, שתחלתו הוא מה שאדה"ר הסתכל במקום הקליפות²², שעיי"ז נעשית שייכות בין הקליפות להאדם, דמקודם לכן לא ידע אדה"ר כלל שיש מציאות הקליפות, וכנ"ל שהקליפות היו מתחת כל העולמות, אך עיי"ז הסתכלותו במקום הקליפות נעשית אצלו שייכות עם הקליפות, והיינו לפי שהאדם הוא פנימי, הנה גם הענינים המקיפים שבו פועלים שייכות פנימית, ולכן, עיי"ז שהסתכל במקום הקליפות, פעלה בו הראי' ענין של התפעלות, ונעשית אצלו שייכות עם הקליפות²³. וזהו מה שעיי"ז החטא נעשה תערוכת טו"ר, וכמו עץ הדעת טוב ורע²⁴, שבעץ עצמו הי' טוב ורע, וכמו"כ נעשה אצל האדם (עיי"ז ההסתכלות כו') תערוכת טוב ורע. וכיון שנעשה התערוכת דטו"ר, הנה עיי"ז יש כח לקליפות לנגד אל הקדושה. והיינו, שלפני שנעשה תערוכת טו"ר, שהיו אז מחוץ לקדושה, ולא הי' בהם ענין של קדושה, לא הי' בהם כח כו', אך עיי"ז שנעשה תערוכת טו"ר, הנה כיון שיש להם שייכות אל הקדושה ונמשך להם חיות מהקדושה, לכן יש להם כח לנגד לקדושה. וכן הוא בעבודה, שכאשר ענין הישות הוא (לא רק בתחילת העבודה, אלא גם) באמצע העבודה, והיינו, שיש לו ישות מהעבודה עצמה (שזהו"ע תערוכת טו"ר, שנמשך לרע חיות מהטוב), אזי הישות היא גרועה ביותר, ועד שיכול לבוא למעמד ומצב שמוסיף חיות בקליפות לפי שעה (כדאיתא בספרים²⁵, וכ"כ אדמו"ר הזקן בהלכות ת"ת²⁶).

(ה) **ועפ"ז** יובן מה שחטא עה"ד הו"ע הורג נפש, לפי שעיי"ז החטא נעשה תערוכת טו"ר, שנמשך חיות מקדושה לקליפה, וזהו

22) ראה תו"א בראשית ו, א. תו"ח שם לג, א. אוה"ת וישב חלק ו תרפה, ב. המשך וככה תרל"ז פקב"ט (ע' רד). ספר השיחות תרפ"ח-תרצ"א ע' 155.

23) ראה תו"א שם ה, ג ואילך.

24) בראשית ב, ט. יז.

25) באר היטב או"ח סתקע"א סק"א.

26) פ"ד ה"ג.

20) ראה טעה"צ להאריז"ל פ' בשלח מצות תחום שבת. ל"ת להאריז"ל פ' בראשית (ד"ה ונבאר מעלת אדה"ר קודם שחטא). ועוד.

21) ראה גם המשך תער"ב ח"ג ע' ארצג.

22) סה"מ עטר"ת ע' תטו. תרפ"ו ע' רכח. וראה

סה"מ תרנ"ט ותש"ד שם.

ענין שופך דם האדם באדם, דדם האדם הוא חיות דקדושה, שזהו החיות של כללות ההשתלשלות, ששרשו הוא מאור הקן, שעז"נ²⁷ וההוא נביעו איהו כנשמתא לגופא דאיהי חיים לגופא, וע"י החטא ה"ה שופך דם האדם דקדושה, וממשיך חיות הקדושה במקום הקליפות. וכנ"ל בפירוש ונוקב שם הוי', דמי שחטא ופגם והעביר את הדרך, דרך הוי', ה"ה עושה נקב ח"ו בשם הוי', שממשיך חיות בקליפות. וזהו הטעם שהיצה"ר משתדל בכמה תחבולות להחטיא את האדם, ואח"כ מקטרג ותובע את דינו, וכמארז"ל²⁸ שהיצה"ר יורד ומתעה ועולה ומרגיז, דלכאורה אינו מובן, מה נוגע כ"כ ליצה"ר שהאדם יחטא, עד שמשתדל בזה בכל מיני תחבולות. ולכאורה הרי זה מפני שהיצה"ר שונא את האדם, אבל באמת אין זה מפני השנאה בלבד, אלא זהו גם לטובת היצה"ר בעצמו, כיון שע"י החטא יוכל לקבל תוספת חיות כו'. דהנה, החיות של כל הדברים הוא מהקדושה, וגם היצה"ר והקליפות מקבלים חיותם מהקדושה, אך בדרך כלל הנה קבלת החיות מן הקדושה היא ע"י ביטול דוקא, וכמ"ש²⁹ יראת ה' לחיים, וכיון שהקליפות אינם רוצים להיות בביטול, לכן משתדלים בכל מיני תחבולות שהאדם יחטא, שזהו שיוורד ומתעה, ואח"כ עולה ומרגיז כו', והיינו שטענתו היא שע"פ דין מגיע לו החיות שנמשך ע"י החטא.

(1) **וביאור** הענין, דהנה ידוע³⁰ שכללות ההפרש בין קדושה לקליפה הוא, שבקדושה יש חיות עצמי, משא"כ הקליפות אין להם חיות עצמי, וכל חיותם הוא מה שמקבלים מקדושה ע"י מעשה החטא. והענין בזה, דלכאורה אינו מובן, דכשם שהקליפה אין לה חיות עצמי ומקבלת חיותה מן הקדושה, הרי כן הוא גם בקדושה, בכל עניני סדר ההשתלשלות, שאין להם חיות עצמי, ומקבלים מאור הקדושה, וכמאמר³¹ וכד אנת תסתלק מינייהו אשתארו כולהו שמהן כגופא בלא נשמתא, וא"כ, מהו ההפרש בין קדושה לקליפה. אך הענין הוא, דהן אמת שכללות סדר ההשתלשלות דקדושה צריך לרצון הבורא, וכמ"ש הרמב"ם³² בביאור הכתוב³³ והוי' אלקים אמת, שהוא לבדו האמת ואין לאחר אמת כאמיתתו,

(27) תקו"ז בהקדמה (יז, א).
 (28) ב"ב טז, א.
 (29) משלי יט, כג.
 (30) ראה ד"ה וביום שמחתכם תרניו
 (31) תקו"ז בהקדמה (יז, ב).
 (32) הל' יסוה"ת פ"א ה"ד. וראה ד"ה הנ"ל תרניו (סה"מ שם ע' רנו ואילך).
 (33) ירמ' יו"ד, יו"ד.

(27) תקו"ז בהקדמה (יז, א).
 (28) ב"ב טז, א.
 (29) משלי יט, כג.
 (30) ראה ד"ה וביום שמחתכם תרניו
 (31) תקו"ז בהקדמה (יז, ב).
 (32) הל' יסוה"ת פ"א ה"ד. וראה ד"ה הנ"ל תרניו (סה"מ שם ע' רנו ואילך).
 (33) ירמ' יו"ד, יו"ד.

והוא שהתורה אומרת³⁴ אין עוד מלבדו, כלומר אין שם מצוי אמת מלבדו כמותו, וכמ"ש לפנ"ז³⁵ שלא יבטל הוא לביטולם, שכל הנמצאים צריכים לו והוא אינו צריך להם, והיינו³⁶, שאם יסתלק מהם רצון הבורא, אזי יהיו אין ואפס ממש כמו קודם הבריאה³⁷. ומ"ש וכד אנת תסתלק מינייהו אשתארו כולהו שמהן כגופא בלא נשמתא, שמוזה משמע שמ"מ ישאר גוף³⁸, הרי זה דוקא בסילוק אור הקו, אבל בסילוק רצון הבורא יהיו אין ואפס ממש כמו קודם הבריאה. אך מ"מ יש הפרש בין קדושה לקליפה, דבכל סדר ההשתל' דקדושה, הן בחי' האורות והן בחי' הכלים והן הנשמות שנתהוו מהאורות והכלים, הנה קיומם הוא בקיום עצמי. וכידוע³⁹ בפירוש מ"ש⁴⁰ הוא קיים וישמו קיים וכסאו נכון, שהוא קיים קאי על העצמות, ובפרטיות יותר על האור, וישמו קיים קאי על הכלים, וכסאו קאי על נשמות ישראל, ובפרט נשמות הצדיקים שהם כסאו של הקב"ה⁴¹, שכולם קיימים בקיום עצמי.

והענין בזה, דלכאורה צריך להבין, שהרי ידוע⁴² שהאור שלמעלה הוא כמו שקדמו ההעדר, דאינו דומה האור למטה לאור שלמעלה, שהמאור למטה, הרי מהותו היא מה שמאיר, היינו שנמשך ממנו אור, ובהעדר מציאות האור אינו מאור, וא"כ, מעת שנמצא המאור ישנו האור. משא"כ למעלה הרי האור הוא גילוי רצוני, שתלוי ברצונו ית' דוקא, שהרי אוא"ס הוא למעלה מעלה עד אין קץ ולמטה מטה עד אין תכלית⁴³, שביכולתו להתגלות למטה מטה עד אין תכלית, וביכולתו להתעלם למעלה מעלה עד אין קץ⁴⁴, וב' ענינים אלה הם ב' קוים שקולים באוא"ס⁴⁵, היינו שאינו נוגע לו כלל אם יתגלה ממנו אור אם לאו, וכנ"ל

שם: ראה ברכות לב, א: כסא של שלש רגלים
[אברהם יצחק ויעקב — רש"י]. ולהעיר
שעולם הבריאה הוא עולם הכסא וגם עולם
הנשמות, כידוע.
(42) סה"מ תרס"ד ס"ע קנח ואילך. המשך
תרס"ו ס"ע קסט ואילך.
(43) ראה זהר חדש יתרו (לד, ג). תקו"ז
תי"ט (מ, ב).
(44) ראה גם ד"ה ונחה והמשכו ד"ה על
שלשה דברים כו' ה'תשי"ד (תו"מ סה"מ ניסן
ע' קעא ואילך; ע' קעט ואילך).
(45) ראה סה"מ תרנ"א ע' קעז. ועוד.

(34) ואתחנן ד, לה.
(35) שם ה"ג.
(36) ראה גם "פירוש" לרמב"ם שם.
(37) תניא שעהיה"א פ"א.
(38) ראה סידור עם דא"ח קסד, סע"ב
ואילך. קסו, א.
(39) ראה גם המשך תער"ב ח"א ע' קע.
ח"ג ע' א'תסא.
(40) בברכות ק"ש ("אמת ויציב").
(41) ראה סה"מ תרפ"ג ע' רנח: הוא קיים
וישמו קיים וכסאו נכון, דקאי על הנשמות
שנק' כסא. ובהערת כ"ק אדמו"ר שליט"א

מדברי הרמב"ם שהוא ית' אינו צריך להם, דקאי גם על האור. וא"כ, בהמאור למעלה לא נמצא האור, וה"ז כמו שקדמו ההעדר. אך הענין הוא, שכל זה הוא קודם שישנה מציאות האור, אבל כאשר מצד רצונו ית' ישנו האור, אזי האור הוא בקיום עצמי, דכיון שהאור הוא מעין המאור, הנה כל הענינים שישנם במאור ישנם גם באור, וכיון שהמאור מציאותו מעצמותו, הנה גם בהאור שהוא מעין המאור ישנו הענין דמציאותו מעצמותו. ובהו יובן מ"ש באגה"ק⁴⁶ שההתהוות היא ע"י האור שהוא כעין המאור הוא מהותו ועצמותו של המאציל ב"ה שמציאותו הוא מעצמותו ולכן הוא לבדו בכחו ויכלתו לברוא יש מאין ואפס המוחלט, והיינו, דאף שהאור מצ"ע הוא כמו שקדמו ההעדר, ולכן נקרא אור אין סוף ולא אין לו תחילה⁴⁷, מפני שקדמו ההעדר ויש לו תחילה, מ"מ, להיותו מעין המאור, יש בו גם הענין דמציאותו מעצמותו, כמו המאור, ולכן ההתהוות היא ע"י האור. וזהו שהאור לאחר שנמצא ה"ה קיים בקיום עצמי. וכמו"כ גם בבחי' הכלים, שהם קיימים בקיום עצמי, כי, כלים בכלל, ובפרט כלים דתיקון, ענינם הוא שמתאחדים עם האור המתלבש בהם, וכיון שהאור הוא מעין המאור שמציאותו מעצמותו, לכן גם בכלים ישנו הענין דמציאותו מעצמותו, וזהו שהם קיימים בקיום עצמי, להיותם מאוחדים עם האור. וכמו"כ גם בנשמות שנתהוו מן האורות והכלים, שגם הם קיימים בקיום עצמי.

וטעם הדבר הוא לפי שיש בהם ענין הביטול, ועי"ז הם מיוחדים עם העצמות, וכמאמר⁴⁸ איהו וחיוהי וגרמוהי חד, דאיהו קאי על האור, חיוהי הם הכלים, וגרמוהי הם הנשמות, וכולם הם ביחוד עם העצמות⁴⁹. דהנה, האור הרי כל מציאותו היא היותו מיוחד עם המאור, וכמו באור השמש, שכאשר יש איזה דבר המפסיק בין האור להשמש אזי מתבטל האור, לפי שכל מציאות האור היא דוקא בהיותו מיוחד עם המאור. וכן הוא למעלה, שכל מציאות האור היא היותו גילוי העצמות, ולהיותו בביטול וביחוד עם המאור, לכן יש בו קיום עצמי. וכן הוא גם בכלים, שהם בטלים אל האור המתלבש בתוכם, ולכן יש גם בהם קיום עצמי. וכן הוא גם בנשמות, שהם בביטול עצמי לעצמותו ית', ולכן יש

(46) ס"כ.

(48) תקו"ז בהקדמה (ג, ב).

(47) סה"מ תרס"ד ע' קנו ואילך. המשך

(49) ראה תניא אגה"ק ס"כ ובליקוט מ"מ וציונים שם. וש"נ.

הנ"ל ע' קסה ואילך. ובכ"מ.

בהם קיום עצמי, וכדאיתא במדרש⁵⁰ על הפסוק⁵¹ חלקי ה' אמרה נפשי, משל למלך שנכנס במדינה ועמו דוכסין ואפרכין כו', חד אמר אנא נסיב דוכסין וחד אמר אנא נסיב איפרכין כו', הי' שם פיקח אחד אמר אנא נסיב מלכא, מ"ט, כולהו מתחלפין מלכא אינו מתחלף, דמלכא אינו מתחלף קאי על העצמות, שהוא קיים בקיום עצמי ומציאותו מעצמותו, ומצד הביטול דישראל לעצמותו ית', יש בהם ג"כ הענין דקיום עצמי ומציאותו מעצמותו. וזהו חלקי הוי' אמרה נפשי, שענין החלק הוא אותו הדבר ממש כמו העצם, אלא שהוא רק חלק ממנו, וכיון שחלקי הוי' אמרה נפשי, שהם חלק הוי', לכן הם בקיום עצמי.

אמנם כל זה הוא בקדושה דוקא שיש בה ענין הביטול כו', משא"כ בלעו"ז, הרי אף שגם בהם יש חיות אלקי, מ"מ, כיון שאינם בטלים לאלקות, ואדרבה, הם מנגדים לאלקות, לכן אין החיות האלקי פועל בהם שיהיו בקיום עצמי, והיינו, שמצד העדר הביטול לאלקות, הנה החיות האלקי הוא בדרך מקיף עליהם, ומה שנמשך בהם בפנימיות הוא בבחי' גלות בתוכם. ואין זה כמו בקדושה, שלא זו בלבד שאין החיות האלקי בבחי' גלות, אלא עוד זאת, שאין זה אפילו בבחי' נהמא דכיסופא⁵², שהרי יש בהם ענין העבודה והביטול לאלקות, משא"כ בלעו"ז, שהם היפך רצונו ית', הנה החיות בהם הוא בבחי' גלות, ואינם בקיום עצמי, וכל חיותם היא מה שהם מקבלים ע"י מעשה החטא.

ז) וכללות ההפרש בין קדושה וקליפות הוא בג' ענינים, בשורש הטהוותם, בהטהוותם ובקיומם. והענין בזה, דהנה, כל מה שנתהווה הוא מצד רצונו ית', וגם קליפות וסט"א שהם היפך הרצון, הרי גם הם נתהוו מצד רצונו ית', אלא שהטהוותם היא מצד התגלות הרצון באופן שדין לא הניין ל"י, היינו, שלא תהי' מציאות לקליפות, לכן נתהוו כפי רצונו ית', בבחי' העדר המציאות⁵³. וזהו ההפרש בשורש הטהוות, שהטהוות הקדושה היא מצד דין הניין ל"י, והטהוות הקליפות היא מצד דין לא

53) ב"ר פ"ג, ז. שם פ"ט, ב. וראה סה"מ ה'ש"ת ע' 55 בהערות כ"ק אדמו"ר שליט"א. 54) ראה המשך תער"ב ח"ב ע' תרפא. סה"מ פר"ת ע' רצט ואילך. ספר השיחות תורת שלום ע' 134 ואילך. ועוד.

50) איכ"ר פ"ג, ח. 51) איכה ג, כד. 52) ראה ירושלמי ערלה פ"א ה"ג. לקו"ת צו ז, ריש ע"ד.

הניין לי'. וכמו"כ ישנו ההפרש בהתהוות עצמה, שהתהוות מציאות של קדושה היא באופן שהחיות האלקי מאיר בתוכו, דכיון שהוא בטל אל החיות האלקי לכן התהוותו היא באופן שהחיות מאיר בתוכו, משא"כ התהוות הקליפות היא באופן שהחיות האלקי אינו מאיר בהם, אלא הוא בבחי' גלות בתוכם (כיון שהם מנגדים לאלקות, כנ"ל). ומצד זה יש גם הפרש באופן קיומם, שבקדושה שהתהוות היא ע"י גילוי החיות, ה"ז פועל בה קיום עצמי, משא"כ בקליפות שהתהוותם אינה ע"י גילוי החיות, אלא החיות היא בהם בבחי' גלות, לכן אין בהם קיום כלל, וכלל קבלת חיותם מהקדושה הוא ע"י מעשה החטא.

(ח) **וזהו** וידבר הוי' אל משה גו' כי אתם עוברים גו' ארצה כנען (כדי לעשות ממנה ארץ ישראל) והקריתם לכם ערים ערי מקלט, דענין ערי מקלט הוא התיקון להורג נפש, שהוא האדם החוטא, דכל חטא ענינו הוא הורג נפש, כנ"ל. ותיקון זה צ"ל ע"י הכנה דוקא, שזהו אומרו והקריתם לכם, והיינו לפי שכל עניני קדושה באים ע"י הכנה דוקא. והתיקון דערי מקלט הוא לא רק להעביר את החטא והעונש, אלא לפעול בירור וזיכוך בפנימיות דוקא, שזהו ענין מקלט, לשון קליטה בפנימיות. וענינו בעבודה הו"ע התורה, כמארו"ל⁵⁵ דברי תורה קולטין, תורה דוקא. והיינו, שבקיום המצוות, הנה נוסף לכך המצוות מגינים רק לפי שעה⁵⁶, הרי זה רק בדרך מקיף⁵⁷, וכידוע שהמצוות הן לבושים⁵⁸, שמקיפים על האדם ועי"ז מגינים עליו, אבל אין זה בפנימיות. משא"כ בלימוד התורה, הרי ע"י הלימוד מתאחד האדם עם התורה ביחוד נפלא שאין כמוהו, ששכלו מקיף את המושכל והמושכל מקיף את השכל, כמבואר בתניא⁵⁹. ואף שבתניא משמע שזהו רק בעת הלימוד, הרי באמת כן הוא גם לאחר הלימוד, דכיון ששכל התורה הוא למעלה ממנו, לכן שכלו מוקף ממנו גם לאחר הלימוד. וזוהי מעלת התורה על המצוות, דמצוות הן לבושים, משא"כ התורה, מלבד היותה לבוש אל הנפש הרי היא גם בחי' מזון⁶⁰, שע"י לימוד התורה מתאחד האדם עם התורה. ולכן דברי תורה קולטין,

58) ראה תניא ספ"ה. אגה"ק סכ"ט. תו"א טז, א. לב, ד ואילך. ועוד.

59) פ"ה.

60) תניא שם בסוף הפרק.

55) מכות י, א. וראה גם אוה"ת פרשתנו (מסעי' ע' א' תיד).

56) ראה סוטה כא, א.

57) ראה תניא פמ"ו (סו, א). סה"מ

תרע"ח ע' פו.

שע"י לימוד התורה נעשה הבירור והזיכוך בפנימיות, ומתגלה דביקות הנשמה בא"ס ב"ה, שע"ז היא בקיום עצמי, כמ"ש⁶¹ ואתם הדבקים בהוי' אלקיכם (שע"ז) חיים כולכם היום.

